

מסורת הש"ס

16 לעיל ה. נדרים ד: דענית
17. ספסדין כב: מ"ק יט:
18 [ג'יל נתן,] א [ג'יל: רש"ש,] ד [בטרות נח:,]
19 ג"ל כב:,

נוסחת הריב"ן

1א] שסוחט מהס משקה:
1ב] ונעון שזומת ויזאל מן הראש וגדל מלמטה כזר הס"ד:
1ג] ומתגדל מלמעלה למטה ממקום שסופו עשפיו לעת גמר גידולו מתחיל לגדל ומתגדל עד עיקר הראש הס"ד:
1ד] וסותר כל:
1ה] דהאי:
1ו] לימדי"ש:
1ז] שערלא נפיק ליתא כבי":
1ח] דברישא:
1ט] דלכא:
1י] מהאי:
1יא] דלעולא קיימא:
1ב] בעיקרא רי' השתא בעיקרא:
1ג] מן הגדיל:

הגהות הב"ח

1א] גמ' איבעיא לכו האי (מחא) מו"מ וי"צ מדבי' רש"י (משע) דהס' כשי' (ממט) דהס' בנחא:
1ב] רש"י ד"ה או מלעיל וכו' מאליו ועיקר כ"ל יתיבת ומתגדל ומשום הכי מרפו רבי נתמק:
1ג] ד"ה למאי י"מ וכו' הלכך מאי דלקדיש:
1ד] ד"ה רפיא מלמחת וכו' ש"ל וכו' דעמאל וכו' שער מלמחת דלא מקלטי:
1ה] ד"ה לעולא וכו' דקנטא דהיא שמהדק כלורית ודחוק מעמיו למטה הגדל מחמת ששוכב עליה ומשיכבא כ"ל:
1ו] דהאי:
1ז] ד"ה מסקתא וכו' עד השתא בעינא אפפו רבי נמדי דמלא אבל השתא:

הגהות מהר"ב רבשבורג

1א] תוס' ד"ה מתרלניס מפורלניס. מיבת מתרלניס נתמק וי"צ מתרגמיני:
1ב] ד"ה סתם מירות וכו' שלגסיס יום דעמאל וכו' משום דבעין כדי מירות בשעת תגלחת של מזהו שיהא כ"ל:
1ג] בא"ד וחס גלחוהו וכו' ואין גידול שער סותר ל' לרבין. מן ואין עד ליתן נתמק. וי"צ לגידול שער סותר לכ"ע מדרבנן. כ"ל אי"נ. ועש"ש:
1ד] ד"ה מיר שגלח בין שוג מספריס וכו' כ"ל:
1ה] ד"ה ושיירו וכו' ובסמוך אמר שבו. מיבת שבו נתמק. וי"צ שיעור:
1ו] ד"ה ת"ש וכו' בעי למיקס האינכא שהשער כ"ל:
1ז] ד"ה התס וכו' שמתא וזאלא מחוברת. מיבת מחוברת נתמק. וי"צ מעיקרא:

לעניו רש"י

לינווריש בביצ-בינים.

שלישה מינון פרק ששי נזיר

א"ר פפא אנה סברי. קצרה הוא צדיה דכי אכיל חרפן חייב שמיס על חרפן ועל מכל אשר יעשה וסברי אומיב ליה מיוצתא משום דלא נהירא ליה^א מילתא וליהדר ביה: ולא ידענא דגמרא היא צדיה. מרביה ומש"ה לא הדר ביה: רבי אלעזר בן עזריה אית ליה כרבי יוסי מדקאמר שני חרלניס חוג משמע דלוג א' איכא צ' חרלניס: **פורלין**. דמשמע פנימי כגון אפי' פרלידא דתומי קלא דלמר צריש פ"ק דמס' תענית (ד' ד.) דהיינו גרעיין: **עילורין**. משמע חילוניס שסוחט א[מהמשקה כדכתבי (בראשית מ) ואשחט אותם ומתרגמינן ועזרית יתהון: **מתני'** גינה או **שגילוחו ליסטין**. משמע בין באונס בין בצלון בתוך ימי מירותו בין בזמירות מרובה בין בזמירות מועטת: **סופר ל' יוס**. לפי שאין גידול שיער בפחות מל' יוס: או שסיפספ כל שפוא. שתלש קנת בראש השיער: **גמ' איבעיא לכו בינפא מלמחת רבי**. האי שיער מלמחת רבי בצמון לצשר ב[יזאל מן הראש וגדל וראשו כדקאי קאי: או **מלעיל רבי**. שראש השער מתגדל ויזאל מאליו ^ב ומתגדל ג[ועיקרו כדקאי קאי: **למאי נפקא מינה לנויר שגילוחו ליסטין ושיירו זו כדי לכופ לראש לעיקרו א"א דהאי איבעיא מלמחת רבי**. הילכך ^ג למאי דלקדיש שקליה וסותר ^ד מירותו: ואי אמרס **מלעיל רבי**. הואיל ושיירו זו כדי לכופ זו לראשו לעיקרו דאיכא למימר יודמאי דלקדיש קאי אכתי אית ליה למיעבד תגלחת מזהו ואינו סותר: **ש"ש מהאי אינכא חיה**. ולינווריש¹⁰ **בלעז דהוא מביצי כיניס: דקיימא בעיקרא דבינפא**. בעיקר השיער סמון לצשר: ואי ס"ד דהאי **בינפא**

מלמחת רבי. אישתכח כדי נפיק ויעשרא נפיק אינכא לצר: ¹¹ **צרישא דבינפא איבעי ליה למיקס**. אינכא חלל לאו ש"מ מדקיימא אינכא כהדי צרישא דמלעיל רבי ואינכא צבינפא כדקאי קאי: **לעולס מלמחת רבי**. והא דלא קיימא צרישא דבינפא: ¹² **ואוצג חיוסא**. דאית זה נחתא וזאלה לתחת לכהדי צרישא: ¹³ **ש"ס מדמאי אינכא מסה סוקיימא צרישא דבינפא**. ואי ס"ד דהאי בינפא מלעיל רבי אישתכח כדי היכי דמעיקרא קיימא לצביקרא דבינפא הכי נמי איבעי לה למיקס השתא צביקרא דבינפא: **התס נמי משום דליס זה חילא**. שאין זה כח דהא הוא מתה: שרוגי קא משפרגא. משתמטא וזאלה כלפי רישא דבינפא מש"ה קיימא לה התס ולעולס מלעיל רבי: **ש"ס מצלוריס של כושייס דכטר דגדלין לה**. שמקלעין את השיער וזה צוה: **רפיא מלמחת**. סמון לצשר ומדרפיא לתחת לכהדי צרישא וזה מלעיל ש"מ דמלמחת הנן השיער ויאל ¹⁴ משי"ה מרפו להני שערי מלמחת ולא מקלעין צדיק בינפא: **לעולס מלעיל רבי והתס נמי איידי דקמטא ¹⁵**. שמהדק כלורית ודחוק מעמיו למטה מחמת ¹⁶ הגדל כששוכב עליה: **ומשיכבא הוא דרפיא**. מחמת שכיבה הוא ששוכב על הצלורית רפיא לה מלמחת: **מסקרתא דרפי עמרא מלמחת וסניא**. כלומר עד השתא ¹⁷ צעין לפרושי לן ממדי דקצבא דלא תליא במידי דתניא חלל השתא איכא למישמע מהא ז' דסוקרין על העשירי לשום מעשר דמתקשר כל השיער ביחד מחמת העצב של סיקרא ולכתר הכי רפיא עמרא מלמחת ומאי טעמא לאו משום דההוא דרפי רבי ליה לכתר הכי וש"מ

שמטה וזאלה ¹⁸ מחוברת¹⁹ ויורדת לראש השער שהוא תלוי למטה לצד הארץ ואין לה כח להאחו למעלה לצד הראש: ²⁰ **ר"ש מבלורית ש"ל בושיים** ¹¹ שמיניחיס כלוריות [צראשיהס] לשם ע"ז ובשער אין¹² מגלחין כל סביב ראשו ומה שהיו מניחין הן גידלו¹³ אותה כקליעה סמון¹⁴ לראש ואינו¹⁵ מהודק ככרששונה ואי מלעיל רבי אמנא¹⁶ חלל ודאי מלמחת רבי ונדחית הקליעה לפנים והלחה מן הראש ומנמל כי בשער שסמון לראש אינו קלוע ולכך הוי כפרוש¹⁷ ומשני איידי דקמטא היא משיכבא רפיא ממה שהוא שוכב עליה נוסעת ממקומה ונרפית סמון לראש: עיקבי

פרק ששי נזיר

למ.

והא אותביה חמש ומאחר דלא תניא מ"ט אותביה. כלומר והלא רב פפא עצמו היה מקשה מיניה לאבוי ואי תנא לא תני ה' מ"ט אותביה הוא: **א"ר פפא אנא סברי לאו גמרא הוה בדידה**. לכך צדימי מלבי והוספתי על לשון הצרייתא חמש ולהקשות לאבוי לראות אם מדעתו אמרה למימרה ידידה דלא צקל יחזור מדבריו ולא ידמוק לתרן הצרייתא לדבריו ולא ידענא דגמרא הוה צדיה ואותבני' ולא הדר ציה ולכך צמנתי דגמרא הוה צדיה: **אומחרצנים מפורצנים**. דהיינו הגרעיין וכן צמס' ע"ז (דף לד:) פורלניס דיין נסך ועלורין היינו הקליפה ואשחט מתרגמי ועזרית וסקיטה היינו צקליפה שסוחט הקליפה החילונה שיש זה לתלויתא קלת ולא צגרעיניה: **סתם** נזירות ל' יום. ככר שנינו זה צפ"ק (דף ה.) ואיידי דבעי למנמי גילח או שגלוחו לנסטים סותר ל' יוס מני נמי סתם [מירות] שלגסיס יוס ב[וטעמא דסותר ל' יוס משום דבעיא מירות שעילה לו תגלחת של מזהו כדי שיהא שערו גדל כפי שראוי לגדל כסתם מירות דהיינו שלגסיס יוס ומיירי שגלוחו ציוס מלמח אית חס גלוחו צניס¹ או יותר למה יסמור את הכל אפי' יחזור וימנה מה שמנה כבר ואולי הכי נמי קאמר סותר עד שיהו שערותיו כדי שלגסיס יוס כך נמלא צפירוש ה"ר יחמק והלכך בזמירות של [סין]² חס גלוחו ציוס שלגסיס אינו סותר כלום דאיכא עדיין גידול שער קודם יוס תגלחת וחס גלוחו אחר שלכו ימיו ג[ואין] גידול שער סותר [ל'] לרבנן כדמוכח צגמרא:

נזיר שגילח בין ד[צמספריס: או שסיפספ. פירוש תלש: כל שפוא. אפי' שער אחד לוקה עליו מיירי' שעוקר השיער מעיקרו ומשחיתו מן השורש כעין מער דלוקה מקרא דמער לא יעבור על ראשו דמרבינן צגמרא שחר המעצרים: **ישער** מלמחת רבי. משרשו מעיקרו⁴ הוא מגביה וגדל מה⁵ שהשער גדל מתמר ועולה הסמון לראש אחר ימים יהיה צרחוק: או מלעיל רבי. מראש השער הולך וגדל חבל סמון לראש אין [זון] ממקומו: **וישיירן בו כדי לבוך ראשו** צעיקרו. ככל שער ושער [שיעורא] צעלמא הוא ובסמון אמר ה[שצו⁶ לגדל השער צו' ימים ובכך יש חשיבות שער: **ויאי אמרת מלמחת רבי נזירותו הא שקרייה**. כלומר השיער שהקדיש ציוס נזרו זה נטלו וגלחו חוה ששיירו זו כדי לכופ אין זה משער שיהי לו משעת קבלת נזרו חלל למח זו אחר כן וסותר אחריו שלא נשתתיר מלוחו שער זה שהיה צקבלת נזרו ויאל מלמחת רבי מלעיל רבי מאי דלקדיש קאי דלותו ששיירו ודאי מלוחו שיער שהקדיש ובכך הוי שיעור חשבו ואינו סותר כלום: **ר"ש מהאי אינבא**. פירוש ביצי כיניס: דקאי צעיקרא. פירוש צעיקר השיער סמון לראש ולא תלא משס צגידול שער ש"מ דמלעיל רבי ומש"ה השער שסמון לראש כדקאי קאי. דאי מלמחת רבי צרישא דבינפא בעי למיקס האינכא ¹ והשער הולך וגדל מעיקרו ולמעלה: **אגב חיותא נחת ואיזיל**. אינכא הוא יורד² למטה כשהשער גדל מלמעלה³ מרום הראש: **ברישא דבינפא**. לאזי צרישא חלל צרחוק מן הראש קאמר: **ויאי ס"ד מלעיר רבי בעיקרא דבינפא בעי למיקם [צמקום] שעמדה כשהיתה מיה שהרי שס מתה: הרתם נמי משום דרית בה חי"א**. כלומר צו שהרי מתה

בשעת קבלת נזרו ואינו צריך לסתור: ת"ש מאינבא חיה. לנטש בלעזי דקאי בעיקר דבינפא תיירי הם נמצאים בשער סמון לראש כי שם היא גדלה ואינה וזה משום: ואי ס"ד מלמחת רבי ברישא דבינפא בעי למיקם. לפי גודל השער היה לו להתרחק מן הראש עד שלבסוף תמצא בסוף השער אלא ודאי מלעיל רבי הלכך אינה וזה ממקומה: ומשני דלעולם מלמחת רבי ודאי ומתקרבת תמיד אצל הראש להתקיים מדיעת האדם ולחותר: ת"ש מאינבא מתה שנמצאת בסוף השער. אלמא מלמחת רבי. ולכך היא מתרחקת מן הראש כפי גידול שער. דאי מלעיל רבי לא חזו ממקומה ותמצא תמיד אצל הראש: ומשני לעולם מלעיל רבי ומשום דלית בה חיותה (משתרש) [משתרבב] ויורדת למטה. ת"ש מבלורית של גויים שמגדלים בלורית לשם עבודת כוכבים. וכשהם מסתפרים מגלחים כשיב ראשם ומה שהם מניחיס עושים אותם כמין קליעה ובסוף הקליעה כלפי הראש עושים קשר כדי להיות הקליעה קיימא וכשהם גדלים והולכים רפה הקשר סמון לשער ואינו מהודק כבתחילה: ומשני איידי דקמטא משכבא. ע"י השכבה ששוכב עליו נקמט והולך ורפה: ת"ש מסקרתא דרפי עמרא מלמחת. סקרתא. מין צבע אדום שצבען בהן בהמות ובמקום הצבע מתרפה הצמר אצל הגוף הכמה. ואח"כ מתרפה הצמר אצל מקום עיקרו ואי מלעיל רבי אמאי מתרפה: ומסביא דבעבין דקניהן. יש זקנים צובעין זקניהם שחורים כדי שיהיו נראים כבחורים. וחיוורין עיקרי ניהוןן וכשהשער גדל נראים

עין משפט ונר מצוה

בג א מיי פ"ג מהל' מירות הלכה א סמג לאוין רמג:
בד ב מיי שם פ"ו הלכה א:
גה ג מיי שם פ"ה הלכה א:

הגהות התוספות

- ¹ ל' איל 3. 2. כ"הא ק.
- ² ל' ומיירי. 4. ל' 3.
- ³ ומעיקרו. 5. ל' וכל מה.
- ⁴ ל' צוה גידול. 7. ל' 6.
- ⁵ היא יורדת. 8. ל' למעלה.
- ⁶ ל' ולא דוקא. 10. ל' 9.
- ⁷ צבי אמת
- ⁸ גויס בין צמנ' בין צרשי'
- ⁹ בין מנס' וכהי צפי'
- ¹⁰ הראש' זיל לפעוט. 12. ל' 8.
- ¹¹ השער הן. 13. ל' גולין.
- ¹² ל' וסמון. 15. ל' 14.
- ¹³ ל' למאי רפא.
- ¹⁴ ל' רפוי.

פי' הרא"ש

והא אותביה רב פפא ה'. רב פפא הקשה מהך ברייתא לאבוי ואי איתא ללקי שש ואי לא תנא תנא מנינא א"כ מאי אותביה ומשני דרב פפא הגיה ה' בברייתא כדי לידע אי אבוי גמרא גמיר לה או מסברא אמרי ניהלה. דאי מסברא הוה אמר ניהלה כשהקשה לו מן הברייתא הוה ברה ביה: והגיס אילו הפנינים. הרענים ר' יוסי היה נותן סימן כדי שלא תטעה זוג של בהמה הדחויין קרוי זוג:
סתם נזירות ל' יום. כבר תניא לעיל ולא חגי הכא אלא אגב דבעי למנמי סיפא גילח או שגלוחו לנסטים סותר ל' יום. פי' סותר עד שיהיה לו גידול שער של יום ביום תגלחת של מצוה כגון אם גלחוהו ביום מלמח [צריך למנות] ל' יום פתם אחרת ואם גלחוהו לאחר ח' מונה מקצת כאותן ימים ח' ומשלים עליהם נזירותו כפי שיהיה לו גידול שער של ל' יום ביום תגלחת של מצוה:
ר"א בר יוסי ס"ל מדחקני ב' חרצנים ווגיס. גלח לבי' חרצנים יש לה זג אחד. מפורצני' ועד עיצורין. משמע זוג (הזה) הוא החיצון שעורצין אותו להוציא ממנו יין:
האי בינפיה. פי' שער מלמחת רבי מתחיתו והיינו מקום חבורו ממש הוא עולה וגדל: או מלעיל. היינו מצד החיצון. וקרי ליה מלעיל לפי שהוא זקוק למעלה כשהשער קטן: ושיירו בו כדי לכופ ראשו לעיקרו בכל שער ושער כדינו שיעור חשוב בשער

היינו שיעור חשוב כשכך דרכו להיות גדול בתוך ד' ימים:
אי אמרת מלמחת רבי הוי לא שיער בו כדי לכופ ראשו לעיקרו משער שהיה בו בשעת קבלת נזרו וצריך לסתור:
אלא א"א מלעיל רבי מאי דאקדיש הא קאי ונשאר בו שיעור חשוב משער שהיה בו ס"ד מלמחת רבי ברישא דבינפא בעי למיקם. לפי גודל השער היה לו להתרחק מן הראש עד שלבסוף תמצא בסוף השער. אלמא מלמחת רבי. ולכך היא מתרחקת מן הראש כפי גידול שער. דאי מלעיל רבי לא חזו ממקומה ותמצא תמיד אצל הראש: ומשני לעולם מלעיל רבי ומשום דלית בה חיותה (משתרש) [משתרבב] ויורדת למטה. ת"ש מבלורית של גויים שמגדלים בלורית לשם עבודת כוכבים. וכשהם מסתפרים מגלחים כשיב ראשם ומה שהם מניחיס עושים אותם כמין קליעה ובסוף הקליעה כלפי הראש עושים קשר כדי להיות הקליעה קיימא וכשהם גדלים והולכים רפה הקשר סמון לשער ואינו מהודק כבתחילה: ומשני איידי דקמטא משכבא. ע"י השכבה ששוכב עליו נקמט והולך ורפה: ת"ש מסקרתא דרפי עמרא מלמחת. סקרתא. מין צבע אדום שצבען בהן בהמות ובמקום הצבע מתרפה הצמר אצל הגוף הכמה. ואח"כ מתרפה הצמר אצל מקום עיקרו ואי מלעיל רבי אמאי מתרפה: ומסביא דבעבין דקניהן. יש זקנים צובעין זקניהם שחורים כדי שיהיו נראים כבחורים. וחיוורין עיקרי ניהוןן וכשהשער גדל נראים